

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ «ПРОФТЕХ» У ПРАКТИКУ УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЮ ОСВІТОЮ

Динамічність конкурентного освітнього середовища та ринку праці вимагає від управлінського профтехосвітнянського корпусу володіти всіма сучасними методами й технологіями управління, в тому числі: оперативно реагувати на вимоги роботодавців; здійснювати SWOT-аналіз і моніторинг діяльності навчального закладу; прогнозувати подальший розвиток відповідно до пріоритетних напрямів модернізації ПТО; генерувати інноваційні ідеї й сприяти їх реалізації у педагогічному колективі.

На думку українського вченого М. Дарманського, у формуванні освіченого суспільства в Україні істотне значення має вдосконалення системи управління освітою в регіонах, оскільки важливою складовою освітнього простору держави є сума цих освітніх просторів. Учений зазначав, що у нових соціально-економічних умовах обласні управління, районні та міські відділи освіти під час пошуку оптимальних форм і методів реалізації покладених на них завдань щодо розвитку освіти допускаються недоліків. Це виявляються передусім в недостатньо якісному виконанні ними основних функцій управління: плануванні, організації, координації та контролю за діяльністю навчальних закладів. Плани роботи розробляються ними без попереднього глибокого аналізу фактичного стану справ, без визначення основних напрямів діяльності в конкретному регіоні відповідно до положень сучасного законодавства України. Як показало вивчення цих проблем, найбільш типовим недоліком управління освітою в регіоні є відсутність науково обґрунтованої системи планування роботи, яка базується на якісній аналітичній інформації [2].

Саме тому в умовах становлення інформаційного суспільства реалізація освітньої політики не уявляється без використання сучасних програмних продуктів, які дають змогу якісно оптимізувати, прискорити управлінські дії завдяки автоматизації виконання всієї рутинної роботи щодо здійснення моніторингових розрахунків,

побудови аналітичних звітів, документообігу.

Нашим видатним співвітчизником, академіком В. Глушковым було доведено, що інформаційно-аналітичні системи та системи автоматизованого управління (АСУ) підвищують обґрунтованість і оперативність управлінських рішень й можуть виступати каталізатором управлінських процесів, для класифікації яких використовуються, як правило, такі параметри, як: концептуальні особливості; функціональність; масштаб; технологічна побудова. Своє бачення автоматизації організаційного управління В. Глушков виклав у вигляді низки ключових принципів, перші три з яких мають організаційний характер, два – технологічний, а два – технічний [1].

У зв'язку із зазначеним у системі професійно-технічної освіти України виникла необхідність спроектувати не просто відкритий, доступний інформаційний ресурс, а й водночас спеціалізований інструмент збору, обробки, аналізу, зберігання, візуального представлення інформації, який, забезпечуючи доступ до інформації органам управління ПТО різних рівнів, може задовольнити інформаційні потреби соціальних партнерів (роботодавців, абітурієнтів, науковців, служб зайнятості).

Створена інформаційно-аналітична система ПРОФТЕХ **концептуально** відрізнялась від попередніх систем відкритістю й доступністю (як розміщений Інтернет-ресурс), інтегрованістю. Вона стала першою системою, яка орієнтувалась на систему якості професійної освіти країн Європейського Союзу.

За **масштабом** система призначена для автоматизації праці не одного фахівця-управлінця, а для одночасної роботи значної кількості виконавців. Вона дає змогу вирішувати завдання в територіально-розподіленій структурі трьох рівнів управління ПТО: всеукраїнського, регіонального та рівня ПТНЗ. І нарешті, за **технологічним критерієм система належить до налаштованої системи** – в разі необхідності в ній можна, як у конструкторі, перебудовувати індикатори.

Пілотна апробація системи відбулась у 6-ти регіонах України (Автономній Республіці Крим, Дніпропетровській, Вінницькій, Львівській, Харківській, Черкаській областях і м. Київ) **за таким організаційно-педагогічним алгоритмом:** створення інформаційно-

аналітичних центрів ПТО (ІАЦ ПТО); розроблення нормативно-правового забезпечення ІАЦ ПТО; оформлення угод про співпрацю Інституту з ІАЦ ПТО, НМЦ ПТО пілотних регіонів; проведення анкетування педагогічних працівників та керівників ПТО різних рівнів управління щодо очікуваних результатів навчання й інформаційних потреб; розроблення методичних рекомендацій про користування ІАС ПРОФТЕХ та забезпечення ними користувачів системи; проведення тренінгів-навчання, згідно з графіком, за розробленою програмою курсу «Комп'ютерні технології аналізу діяльності професійно-технічного навчального закладу» для відповідальних за інформаційно-аналітичну роботу в ІАЦ ПТО та ПТНЗ; надання авторизованого доступу до системи ІАЦ ПТО і ПТНЗ; введення показників ПТНЗ пілотних регіонів України у цю систему; підготовка аналітичних звітів та їх презентація на науково-практичних заходах; публікації та висвітлення результатів дослідження в публікаціях; створення електронного банку даних (зберігання числових і часових рядів індикаторів); проведення в рамках XV Ювілейної Міжнародної виставки навчальних закладів 2012 семінару «Інформаційно-аналітичне забезпечення управлінської діяльності керівників професійно-технічних навчальних закладів» з врученням сертифікатів про проходження курсу навчання всім учасникам тренінгів.

Впровадження системи дало змогу: вчасно отримувати необхідну інформацію для прийняття рішень за різними розрізами (галузевому, часовому), за ознаками (окремого індикатора, груп індикаторів, показників) та за рівнями (всеукраїнський, регіональний, ПТНЗ); автоматизувати розрахунок індикаторів і підвищити оперативність технологічних процесів моніторингових досліджень; виключити необхідність підготовки аналітичних звітів підлеглими для керівника та випадки втрати інформації; значно скоротити час на пошук необхідної інформації; здійснювати аналітичну і статистичну обробку інформації за допомогою спеціального конструктора звітів та модуля графічного відображення в розрізі фундаментальних параметрів системи, а також специфічних показників, які комплексно й адекватно допомагають візуально оцінити результати; зменшити вплив людського фактора на обробку інформації; підвищувати компетентність

управлінського корпусу щодо володіння сучасними технологіями роботи з інформацією і поступово удосконалювати філософію процесу управління в інформаційному суспільстві.

Проведене у 2009 р. науковцями Інституту професійно-технічної освіти НАПН України перше експериментальне моніторингове дослідження за індикаторами ефективної діяльності ПТНЗ у 286 ПТНЗ 6-ти регіонів України стало, на нашу думку, першою спробою налаштувати європейській інструментарій до вітчизняних потреб відстеження якості ПТО. Воно виявило проблеми кадрового потенціалу, показало незадовільний стан матеріально-технічної бази й комп'ютерного забезпечення у деяких галузевих ПТНЗ та відставання рівня професійної підготовки від вимог роботодавців. Подальші наукові дослідження лабораторії Всеукраїнській інформаційно-аналітичний центр ПТО спрямовуються на впровадження ІАС ПРОФТЕХ в інших регіонах України та підвищення інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аноприенко А.Я. Семь принципів академіка Глушкова / А.Я. Аноприенко // Главинформцентр област. администрации. ДонГТУ, г. Донецьк, Україна <http://ea.donntu.edu.ua/handle/123456789/3668> .
2. Дарманський М.М. Соціально-педагогічні основи управління освітою в регіоні : дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / М.М. Дарманський.— К., 1999.— 383 с. — Електрон. дані.— Режим доступу: <http://ukrreferat.com/index.php?referat=80814>. — Назва з екрану